

اداریات

حافظ حسن مدنی

اشاریہ: ”محدث“ ۱۹۹۲ء — ۱۹۹۳ء

① فکر و نظر

۷-۲	جنوری ۶۹۳	پروگرام بہبود آبادی	ثریا علوی، مسز
۱۱-۲	اکتوبر ۶۹۳	دنیا بھر میں خون مسلم کی ارزانی	ثریا علوی، مسز
		اجتہاد اراکین اسمبلی [اجتہاد ترکی، جمہوریت، تعبیر شریعت کا اختیار، اجتہاد کا طریقہ، اجماع صحابہ]	صلاح الدین یوسف، حافظ
۳۷-۲	اپریل ۶۹۳		
۲۱-۲	جون ۶۹۳	تبلیغ اسلام میں تصادم اور تکلیف کا تصور	عبدالرحمن مدنی، حافظ
۲۳-۲	اکتوبر ۶۹۰	عراق، کویت، تازہ میں، مسلمانوں کے لئے نصیحت نامہ	عبدالعزیز بن باز، شیخ
۱۰-۲	اکتوبر ۶۹۲	اسلام اور جمہوریت میں تصور نماندگی	عبدالقدوس سلفی، انجینئر
۱۹-۲	جنوری ۶۹۲	شریعت ایکٹ ۱۹۹۱ء... شرع یا شرک؟	گل محمد خاں، جنرل
۵-۲	اگست ۶۹۳	اسلامی استپانڈی۔۔ حقیقت یا فسانہ؟	محمد اسحاق زاہد، حافظ
۸-۲	دسمبر ۶۹۳	نفاذ شریعت بذریعہ مسلح جدوجہد	عمود الرحمن لیصل، ڈاکٹر
۱۸-۲	جنوری ۶۹۳	وزیر اعظم کے نام کھلا خط	عمود الرحمن لیصل، ڈاکٹر
۱۳-۲	اپریل ۶۹۳	مقبوضہ کشمیر، ماضی اور حال	مسعود عابدی، حسن مدنی

② کتاب و حکمت

۳۹-۳۵	اپریل ۶۹۳	تفسیر قرآن کا طریق، عقیدہ میں آحاد کا جھٹ ہونا... (شیخ ناصر الدین البانی)	حسن مدنی، حافظ (حجرم)
—	اکتوبر ۶۹۰	”ترجمان القرآن“ فی تفسیر القرآن (نواب صدیق حسن خاں)	[چندری عبداللطیف، پروفیسر]
—	نومبر ۶۹۳	[سورۃ البقرہ (آیت نمبر ۳۰-۱۷۵)]	محمد اسرائیل، پروفیسر

تحدیث و سنت:

۶۳-۳۳	اگست ۶۹۳	حدیث بعد از عرف کی تخریج۔۔۔۔۔ (عبدالعزیز القاری)	مولانا، حنفی (ترجم)
۷۰-۶۰	اکتوبر ۶۹۳	نواب صدیق حسن خان کی خدمت حدیث	مولانا عبدالقادر، ڈاکٹر
۸۷-۸۵	اپریل ۶۹۳	استدراکات عن بعض الاحادیث	مولانا علی زئی
۸۳-۷۷	اپریل ۶۹۳	شرک کی بنیاد ایک متنازعہ روایت: اذکر احب الناس الیہک	مولانا عبدالقادر
۵۰-۳۱	جنوری ۶۹۳	ابتداء ہجرت میں طبرجیل ٹور کے حجرات کا جائزہ	
۷۶-۵۰	اپریل ۶۹۳	حدیث ”اقفوا الراسۃ المؤمن“..... (۱) (محدثین کی نظر میں)	
۳۳-۲۶	اکتوبر ۶۹۳	حدیث ”اقفوا الراسۃ المؤمن“..... (۲) (محدثین کی نظر میں)	
۲۳-۱۳	نومبر ۶۹۳	حدیث ”من لم تنهہ صلاتہ عن الفحشاء فلا صلاۃ لہ“	
۱۲۹-۱۰۰	اپریل ۶۹۳	نفاذ قرآنی کی احادیث کا جائزہ	
۳۳-۳۷	جون ۶۹۳	رسول کریم کے خون پونے والی روایت پر تحقیقی جائزہ	مولانا محمد امجدی
۳۱-۳۶	جنوری ۶۹۳	حدیث و سنت میں اختلاف کی اختراع (شیخ الحدیث عبدالستار صاحب)	مولانا محمد امجدی (ترجم)
۵۱-۳۵	اکتوبر ۶۹۳	کیا حدیث کو محض ”ظلمی کے امکان“ کی بنا پر ترک کیا جاسکتا ہے؟ (خطبہ مولانا عبدالسلام بھٹوی)	مولانا محمد امجدی (ترجم)
۷۸-۳۵	جون ۶۹۳	امام ابو داؤد اور سنن ابو داؤد	مولانا عبدالقادر، مفتی
۹۰-۳۳	جنوری ۶۹۳	امام بخاری اور ”المباح الصحیح“	مولانا عبدالقادر، مفتی
۵۹-۱۹	اکتوبر ۶۹۳	امام ترمذی اور المباح للترذی	مولانا عبدالقادر، مفتی
۷۸-۳۲	جنوری ۶۹۳	امام نسائی اور سنن نسائی	مولانا عبدالقادر، مفتی
۳۹-۹	دسمبر ۶۹۳	امام مالک اور مؤطا کا تعارف، مؤطا محمد سے نقل	مولانا عبدالقادر، مفتی
۹۹-۷۳	اپریل ۶۹۳	صحیح بخاری۔ روایات اور شروح	مولانا عبدالقادر، مفتی

ایمان و عقائد:

۷۵-۳۸	اکتوبر ۶۹۰	توحید کے چند اہم پہلو اور راہ اعتدال (۱)	مولانا
۷۷-۵۱	جنوری ۶۹۲	توحید کے چند اہم پہلو اور راہ اعتدال (۲)	مولانا

۴۷-۲۴	نومبر ۱۹۹۲ء	صحابہ الہی میں سلف و خلف کا منہج	عبدالرحمن فیاض، مولانا
۸۰-۶۵	اگست ۱۹۹۳ء	عقیدہ اہل السنۃ والجماعۃ کے مجمل اصول (ڈاکٹر ناصر عبدالکریم العفل)	غازی عزیز (مترجم)

⑤ فقہ واجتہاد:

۷۹-۷۱	اکتوبر ۱۹۹۳ء	عبدالرؤف ظفر/حافظ عبداللہ امام بخاری بحیثیت فقیہ	عبدالرؤف ظفر/حافظ عبداللہ
۱۲۷-۱۱۳	جون ۱۹۹۳ء	رفع الیدین ایک مرتبہ یا تین مرتبہ!	عبدالوکیل علوی، مولانا
۱۱۲-۷۹	جون ۱۹۹۳ء	اذان عثمانی کا تحقیقی جائزہ	محبت اللہ شاہ راشدی

⑥ تحقیق و تنقید

۱۳۶-۱۳۱	اپریل ۱۹۹۳ء	مسئلہ اہل البیت، قرآن و سنت کے تبیین کے لئے لمحہ فکریہ	ابو ارقم انصاری
۹۸-۷۹	جنوری ۱۹۹۳ء	الجماعۃ اور فرقے (نجات شیرازہ بندی میں اور فرقہ بندی میں ہلاکت)	ابو شترار، مولانا
۱۱۰-۹۹	جنوری ۱۹۹۳ء	عورت کی سربراہی کی اسلام میں قطعاً کوئی گنجائش نہیں!	شرف الحق اثری، مولانا
۸۹-۸۰	اکتوبر ۱۹۹۳ء	طلوع اسلام کا نظریہ ذکوۃ	صلاح الدین یوسف، حافظ
۱۰۲-۷۸	جنوری ۱۹۹۳ء	مسئلہ شہادت نسواں (چند اہم نکات کی وضاحت)	صلاح الدین یوسف، حافظ
۱۳۰-۸۸	اپریل ۱۹۹۳ء	تعلیقات ۱۳۱۵ قاری عبدالحمید صاحب (منہاج) کے تعاقب کے جواب میں (i)	عبدالرحمن کیلانی، مولانا
۷۹-۵۲	اکتوبر ۱۹۹۳ء	تعلیقات ۱۳۱۵ قاری عبدالحمید صاحب (منہاج) کے تعاقب کے جواب میں (ii)	عبدالرحمن کیلانی، مولانا
۱۰۹-۱۰۲	اکتوبر ۱۹۹۳ء	جہاد کے لئے تنظیم و امارت اور والدین کی اجازت!	عبدالرحمن مدنی، حافظ
۱۱۳-۷۶	اکتوبر ۱۹۹۰ء	ابلیس کی حقیقت (جن یا فرشتہ؟)	غازی عزیز
۱۰۱-۸۰	اکتوبر ۱۹۹۳ء	تیمم کا طریقہ از روئے قرآن و حدیث	غازی عزیز
۱۰۲-۹۰	اکتوبر ۱۹۹۳ء	تقدم میں محل رفع سہلہ، فضائل اعمال میں ضعیف روایت پر عمل، تبلیغی جماعت کے ساتھ نماز کا ثواب ۳۹ کروڑ گنا	محمد اسحاق زاہد، حافظ
۱۰۲-۸۱	اگست ۱۹۹۳ء	کمرہ اوقات میں تحیۃ المسجد کا حکم	محمد اسحاق زاہد، حافظ
۱۲۳-۱۳۲	اپریل ۱۹۹۳ء	تحفی القرآن اور پرویز	محمد دین قاسمی، پروفیسر
۱۳۱-۱۳۰	اپریل ۱۹۹۳ء	صحیح بخاری اور رجاہ السنہ دمشقی	نسیم اختر، پروفیسر

نسیم اختر، پروفیسر مصحف عثمانی، بعض تسامحات کا جائزہ جنوری ۶۹۳ء ۱۱۶-۱۱۱

⑦ مقالات

۱۷۴-۱۶۰	اکتوبر ۶۹۰ء	اقبال اور مقام رسالت	احمد خالد عمر
۱۵۶-۱۴۰	جون ۶۹۳ء	امام شافعیؒ بحیثیت شاعر	افضل ربانی، ڈاکٹر
۱۳۵-۱۲۵	اکتوبر ۶۹۲ء	علم و حکمت، اسلام کی نظر میں	افضل ربانی، ڈاکٹر
۱۳۱-۱۱۹	جنوری ۶۹۳ء	اسلامی حدود سے ہی شرفِ انسانی کا تحفظ ممکن ہے!	ثریا علوی، مسز
۱۱۵-۱۰۳	اکتوبر ۶۹۲ء	حدود اللہ کا فلاں۔ باعثِ خیر و برکت!	ثریا علوی، مسز
۱۳۹-۱۲۸	جون ۶۹۳ء	غیر مسلم اقوام سے مشابہت ممنوع کیوں؟	ثریا علوی، مسز
۱۳۳-۱۱۷	جنوری ۶۹۳ء	مطالعہ سیرت نبویؐ کی اہمیت	ثریا علوی، مسز
۲۰۸-۱۷۵	جون ۶۹۳ء	جدید سائنسی تحقیقات اور قرآن کریم	حافظ عبداللہ، پروفیسر
۵۵-۴۸	نومبر ۶۹۳ء	عربی شاعری میں معلقات کی اہمیت	حافظ عبداللہ، پروفیسر
۳۷-۳۳	اگست ۶۹۳ء	اسلام میں قانون سازی کیا اور کیوں؟ (شیخ محمد بن ابراہیم)	حسن مدنی، حافظ (حترجم)
۱۸۵-۱۴۹	جنوری ۶۹۳ء	بہہ احرف سے کیا مراد ہے؟ (عبدالعزیز القاری)	حسن مدنی، حافظ (حترجم)
۳۸-۳۴	جنوری ۶۹۳ء	اسلام میں نوجوانوں کی ذمہ داریاں	سعید احمد، حافظ
۳۴-۲۷	جنوری ۶۹۲ء	علم حدیث اور علمائے برصغیر (جمع الجوامع سے کنز العمال تک)	سعید مجتبیٰ سعیدی، مولانا
۳۶-۳۸	جنوری ۶۹۲ء	رسول کریمؐ کا معجزہ	سید اسد گیلانی، ڈاکٹر
۱۶۵-۱۵۳	اکتوبر ۶۹۲ء	اسلام میں ذرائع ابلاغ کا کردار	طاہر شیخ، محمد
۳۳-۲۶	اکتوبر ۶۹۲ء	اسلام میں عورت کا معاشرتی تحفظ	علیہ خواجہ، ڈاکٹر
۱۶۵-۱۵۷	جون ۶۹۳ء	شرعی وصیت کا طریقہ (ڈاکٹر عمر الخولی)	عبداللطیف محمد بلال (حترجم)
۱۵۱-۱۴۰	اکتوبر ۶۹۳ء	برصغیر میں علمائے اہلحدیث کی سماجی	عبدالرشید عراقی
۶۳-۳۰	دسمبر ۶۹۳ء	غزوات نبویؐ (قرآن کی روشنی میں)	عبدالرشید عراقی
۱۷۶-۱۳۳	جنوری ۶۹۲ء	تفسیر قرآن مجید کی اقسام	عبدالرؤف ظفر، ڈاکٹر
۱۷۳-۱۵۲	اکتوبر ۶۹۳ء	اسلام اور مستشرقین	عبدالقوی لقمان، مولانا
۱۵۸-۱۴۸	اگست ۶۹۳ء	اسلام اور مستشرقین	عبدالقوی لقمان، مولانا

۱۱۸-۹۱	جنوری ۶۹۳	مصنف جہان کا تحقیقی جائزہ۔ اعتراضات، پس منظر، ضرورت و نوعیت	عبداللہ صالح
۱۵۳-۳۶۶	اکتوبر ۶۹۲	مسلمانوں کا انداز تحقیق	عرفان خالد دھلون
۲۰۹-۱۳۲	جنوری ۶۹۳	برصغیر میں اشاعت اسلام، محدثین کی مساعی کا ثمر ہے	غازی عزیز
۱۱۷-۱۰۳	جنوری ۶۹۲	فضل الرحمن امرتسری، مولانا انکم ٹیکس کی شرعی حیثیت	فضل الرحمن امرتسری، مولانا
۱۷۶-۶۵	اپریل ۶۹۳	عورت کی نبوت کا مسئلہ	لحقی رحمت، محترمہ
۱۵۹-۱۲۳	اکتوبر ۶۹۰	اسلام اور مشورہ	لطیف اللہ مولانا
۱۷۴-۶۶	جون ۶۹۳	نبی اکرمؐ بلور تاجر	لیاقت علی نیازی
۱۳۲-۱۰۳	اگست ۶۹۳	حدیث معلق اور صحیح بخاری	محمد عبدہ الطلاح، مفتی
۱۸۶-۱۷۵	اکتوبر ۶۹۳	خانہ دانی منصوبہ بندی	محمد راز حسن فیصل، ڈاکٹر
۱۳۲-۳۲	جنوری ۶۹۳	اسلام کا تصور آخرت اور معاشی زندگی	ممتاز احمد سالک

⑧ دارالافتاء

		اُدھار شے زیادہ قیمت پر فروخت کرے؟	شیخہ اللہ مدنی، حافظہ
۱۳۲-۱۳۷	اپریل ۶۹۲	استی کے لئے بحالت خواب ازواج مطہرات سے شرف ملاقات؟	شیخہ اللہ مدنی، حافظہ
		بعد از وتر دو رکعتوں کا حکم؟	شیخہ اللہ مدنی، حافظہ
		بوقت اذان بیت الخلاء جانا؟	شیخہ اللہ مدنی، حافظہ
		بوقت نکاح حاضرین پر چھوہارے پھینکنا؟	شیخہ اللہ مدنی، حافظہ
		بیک وقت تین چار ازانوں کا جواب کس طرح؟	شیخہ اللہ مدنی، حافظہ
		خواب میں نبی کریمؐ کی رؤیت؟	شیخہ اللہ مدنی، حافظہ
		نوت شدہ نماز حاضر سے پہلے یا بعد میں؟	شیخہ اللہ مدنی، حافظہ
		سودہ تلاوت فوری کیا جائے یا سوخر؟	شیخہ اللہ مدنی، حافظہ
		ناگمانی موت اچھی ہے یا بُری؟	شیخہ اللہ مدنی، حافظہ

⑨ تذکرۃ المشاہیر

۱۹۰-۱۸۷	اکتوبر ۶۹۳ء	مولانا مقبول احمد سرہاویؒ	ٹاء، اللہ مدنی، حافظ
۱۸۵-۱۸۳	جنوری ۶۹۲ء	حکیم عبدالقیومؒ	حکیم خلیل الرحمن
۱۷۱-۱۶۶	اکتوبر ۶۹۲ء	حضرت حکیم بن حزامؒ	سعید مجتبیٰ سعیدی، پروفیسر
۲۳۷-۲۲۶	جنوری ۶۹۳ء	علامہ حافظ جلال الدین سیوطیؒ	سعید مجتبیٰ سعیدی، پروفیسر
۱۸۹-۱۷۷	اپریل ۶۹۳ء	سکادویؒ و سیوطیؒ کے مابین اختلافات اور محاکمہ	سعید مجتبیٰ سعیدی، پروفیسر
۱۳۸-۱۳۵	اپریل ۶۹۳ء	امام بخاری اور ان کی علمی خدمات (۱)	عبدالرشید عراقی
۱۸۲-۱۷۷	جنوری ۶۹۲ء	امام وکیع بن الجراحؒ	عبدالرشید عراقی
۱۸۳-۱۷۳	اکتوبر ۶۹۰ء	امام یزید بن ہارون اسلمیؒ	عبدالرشید عراقی
۱۸۶-۱۷۲	اکتوبر ۶۹۲ء	امام بخاری اور ان کی علمی خدمات (۲)	عبدالرشید عراقی
۱۵۳-۱۳۹	اپریل ۶۹۲ء	مولانا اسماعیل سلطیؒ	عبدالرشید عراقی
۲۲۲-۲۰۹	جون ۶۹۳ء	مولانا شمس الحق ڈیوانویؒ	عبدالرشید عراقی
۱۸۹-۱۸۶	جنوری ۶۹۳ء	مولانا عبید اللہ مبارکپوریؒ	عبدالرشید عراقی
۱۷۷-۱۵۹	اگست ۶۹۳ء	حافظ عبداللہ محدث روپڑیؒ	محمد عبیدہ الطحان، مفتی
۶۳-۵۶	نومبر ۶۹۳ء	مولانا محمد ابراہیم آرویؒ	محمد عبیدہ الطحان، مفتی

⑩ تبصرہ کتب

۱۹۲-۱۹۰	اپریل ۶۹۳ء	الشمس والقمر بحسبان (مولانا عبدالرحمن کیلانی)	سعید مجتبیٰ سعیدی، پروفیسر
۲۲۳-۲۲۲	جون ۶۹۳ء	سیرت امام الانبیاء (از محمد منیر قمر)	عبدالجبار شاہ، پروفیسر
۱۹۱-۱۹۰	جنوری ۶۹۳ء	مجملہ ”الحکم“ لاہور (شیخ زید اسلامک سنٹر لاہور)	عبدالجبار شاہ، پروفیسر
۱۹۲-۱۹۱	جنوری ۶۹۳ء	انسان۔ نشانِ رحمن (مولانا عبدالرحمن عاجز)	عبدالجبار شاہ، پروفیسر
۱۸۳-۱۸۱	اگست ۶۹۳ء	مجملہ ”الاضواء“ عربی (شیخ زید اسلامک سنٹر لاہور)	عبدالرؤف ظفر، ڈاکٹر
۲۳۰-۲۳۸	جنوری ۶۹۳ء	اسلام میں عورت کا مقام (مسز شریا علوی)	عبدالوکیل علوی، مولانا
۱۸۱-۱۷۸	اگست ۶۹۳ء	متراوقات القرآن (مولانا عبدالرحمن کیلانی)	محمد اسحاق زاید، حافظ

۱۹۲-۱۹۰	جنوری ۶۹۲	آسان ترجمہ قرآن (سید شبیر احمد)	مسعود عیدہ، محمد
۱۹۰-۱۸۷	اکتوبر ۶۹۲	صحیفہ ہمام بن منبہ (حضرت ابو ہریرہؓ)	مسعود عیدہ، محمد
۱۵۹-۱۵۵	اپریل ۶۹۲	عالم برزخ (عبدالرحمن عاویز)	مسعود عیدہ، محمد
۱۸۹-۱۸۶	جنوری ۶۹۲	موت کے سائے (عبدالرحمن عاویز)	مسعود عیدہ، محمد

شعروادب

۶۷	اپریل ۶۹۲	ابھی تک اس کی حسرت ہے	عبدالرحمن عاویز
۳۷	اکتوبر ۶۹۰	اس قوم کا ایک ایک نشان مٹ کے رہے گا	عبدالرحمن عاویز
۱۷۶	اپریل ۶۹۳	پھر فرقہ بندیوں کے تصب کو چھوڑ دو	عبدالرحمن عاویز
۱۸۳	اگست ۶۹۳	حیات بیت گئی آہ خواب غفلت میں	عبدالرحمن عاویز
۵	اگست ۶۹۳	دامن کو تار تار کئے جا رہا ہوں میں	عبدالرحمن عاویز
۷۷	جنوری ۶۹۲	ریا کار ماری	عبدالرحمن عاویز
۱۹۱	اکتوبر ۶۹۳	زندگی تھی پر سکون، جب تک میں گم نام تھا	عبدالرحمن عاویز
۱۳۰	اپریل ۶۹۲	سراسر درس عبرت ہے	عبدالرحمن عاویز
۱۹۲	اکتوبر ۶۹۲	سکون کی حرص ہے گر، حرص اقتدار نہ کر	عبدالرحمن عاویز
۱۷۶	اپریل ۶۹۳	عمل ہی تیرا رہبر ہے مسافر	عبدالرحمن عاویز
۱۹۱	اکتوبر ۶۹۲	غٹے غٹے کی زبان پر ہے حکایت تری	عبدالرحمن عاویز
۱۷۱	اکتوبر ۶۹۲	موت خود چارہ گر بھی ہوتی ہے	عبدالرحمن عاویز
۲۱	جون ۶۹۳	وہ عالم، اہل عالم میں بڑا بھول ہوتا ہے	عبدالرحمن عاویز

متفرقات

۳-۲	نومبر ۶۹۳	محدث اور رابطہ احباب	ادارہ
۲۲۵-۲۱۰	جنوری ۶۹۳	سعودی عرب کا دستور جدید	محمد اعلیٰ زاہد، حافظ (مترجم)

نوٹ: مذکورہ بالا اشاریہ، اکتوبر ۹۰ سے دسمبر ۹۳ تک قارئین کو ارسال کیے جانے والے تمام شمارہ جات کو شامل ہے۔